

Ansøgninger erklære de kommunale Raad sig, og de anbefale altsaa ifølge den Ret, de have til at erklære sig over Ansøgningerne, En eller Anden af disse Personer. Et af Lo vil altsaa indtræde, enten vil de kommunale Raads Mening om, hvem af Ansøgerne der skal vælges, træffe sammen med Politimesterens Mening, og i det Tilfælde er der naturligvis Intet i Veien, eller ogsaa vil det Tilfælde indtræde, at naar de kommunale Raad udpege en Mand, som de antage at være bedst skikket til at blive Fæstemand, og Politimesteren ikke finder, at Valget vil være heldigt af forskellige Grunde, der ere ham bekendte, saa kommer han i en meget falsk Stilling til Ansættelsen af den Mand, som han ikke anser for den bedste. Dette vil gjøre sig gjældende paa Landet, men i endnu højere Grad i Byerne. I Serdeleshed i de Byer, hvor Politimesteren, som Tilfældet er i de fleste af vore Smaabyer, er Formand i det kommunale Raad, er det en meget ubehagelig Stilling for ham, dersom han tværtimod, hvad en stor Del af Raadets Medlemmer kunne finde ønskeligt, vælger en Mand til Fæstemand, og dette Valg skal han dog ubelukkende have Ansvar for. Paa samme Maade forholder det sig med Hensyn til Affædigelse. Jeg kan ikke ret tænke mig det Forhold, at, naar en Politimester gjør Indstilling om, at en Fæstemand, som han ikke længere anser for skikket til denne Bestilling, skal ophøre at have den, Amtsraadet da siger: Nei, vi finde ikke de af Politimesteren ansjorte Grunde til at berøve denne Mand hans Bestilling gyldige, og at han saa vedbliver at fungere. Det er efter min Mening et fuldkommen forkert Forhold. Der kan være mange Grunde, som gjøre, at de Herrer i de kommunale Raad kunne se paa en saadan Person med andre Øine og fra andre Standpunkter end Politimesteren, og det er derfor meget betænkeligt at lade Affædigelsesretten gaa over til de kommunale Raad og lade dem faae Ansvar. Lad det saa hellere være Amtsraadet, som ansætter og affædiger, saa veed man, hvad det er; men lad ikke Politimesteren være som en Person, der svæver mellem flere Myndigheder, uden selv at have nogen egentlig Myndighed og det deraf følgende Ansvar. Jeg skal sluttelig tillade mig at gjøre den ærede Ordfører opmærksom paa en Redaktion, som jeg tror han vil være enig i kunde trænge til lidt Forbedring med Hensyn til Sproget — det er blot en Henstilling, jeg gjør. Der staar i Udvalgets Forslag Nr. 1: „De kommunale Raad, paa Landet Amtsraadet, bestemmer, hvor og hoormange Fæstemænd der maa gives Bevilling“. Jeg tror, at den ærede Ordfører vil være enig i, at det ikke er en sprogrigtig Sætning, da man ikke kan sige: „hvor Fæstemænd der maa gives Bevilling“.

J. Andersen: Hvad angaar Ansættelsen af Fæstemand, kan jeg godt tiltræde, at det

blev Amtsraadene og i det Hele de kommunale Raad, der ansatte. Jeg begjærede nærmest Ordet med Hensyn til det Første, som den sidste ærede Taler sagde om Fæstemandsinstitutionens Udbredelse over hele Landet. Forslaget foreligger saaledes, at der i Kjøbenhavn og i Kjøbstæderne og indenfor 1 Mil fra dem skal være Fæstemand. Jeg er ikke bekendt med, hvad der har foranlediget, at netop dette Bælte af 1 Mil omkring Kjøbstæderne er valgt. Man vil der komme til de selv samme Vanskeligheder som i andre Forhold, idet een Politimester maaler fra Agestorvet, en anden fra den sidste Mur, og en tredje fra den yderste Bygrændse, og der bliver det hørlige Tilfælde paa Landet, at en enkelt Gaard i et Sogn vil være inddragen under Milen, medens Kommunen iøvrigt ikke hører under den, saa at det vil være vanskeligt at vide, hvor Milen stopper. Naar man fæster en Karl udenfor en Gaard, saa er han maasse ikke fæstet indenfor Milen; men fæster man ham inde paa Gaarden, saa er han fæstet indenfor Milen. Derfor har jeg været med til at stille dette Forslag om at udvide Fæstemandsinstitutionen over hele Landet. Skal det nødvendig gjælde i Kjøbstæderne og 1 Mil fra dem, saa maa det ogsaa være nødvendigt over hele Landet, for at man ikke skal faae denne uendelige Forvikling, saa at man ikke veed, hvor der maa være Fæstemænd og hvor ikke, og hvor En, der ikke er Fæstemand, maa fæste Jolk for Andre. Det synes, at denne Mil skal være en Opbevaring af det gamle Bælte omkring Kjøbstæderne, der havde en Berettigelse i Næringsloven, da det hindrede, at visse Næringer saaledes satte sig fast lige udenfor en Kjøbstad; men her kan det vel ikke være Meningen at bruge Bæltet for at fikke Fæstemænd i Kjøbstaden en Næring. Det er imidlertid et Punkt, som jeg ikke anser det for muligt at faae taget ud, da saa mange af dem, der have derned at gjøre, ere enige derom, og jeg har derfor kunnet tiltræde den Mening, at det vil være rigtigt at udbrede Institutionen over hele Landet, det er min Grund til at tiltræde Forslaget derom. Jeg kunde have ønsket at gaa noget videre med Hensyn til de Fæstemænd, som i dette Dieblis drive Fæstemandsnæringen som en fri Næring. Det kan dog ikke negtes, at det i Virkeligheden er at fratage en Mand hans Næringsret, naar vi nu komme og sige: Der maa ikke være mere end to Fæstemand, hvor der før med al Lovlighed har været tre. Den Mand har ikke indrettet sig derpaa, og jeg kunde derfor have ønsket, at man havde sagt, at den, der bevistlig inden November d. A. havde drevet Fæstemandsnæring, og hvis Nygte forøvrigt var uplettet, skulde have Ret til at drive denne Funktion paa det Sted, hvor han er; men det har ikke fundet Tilslutning, og jeg har derfor ikke villet stille det op. Som sagt, hvad de Vanskeligheder angaar, som den sidste ærede Taler om-